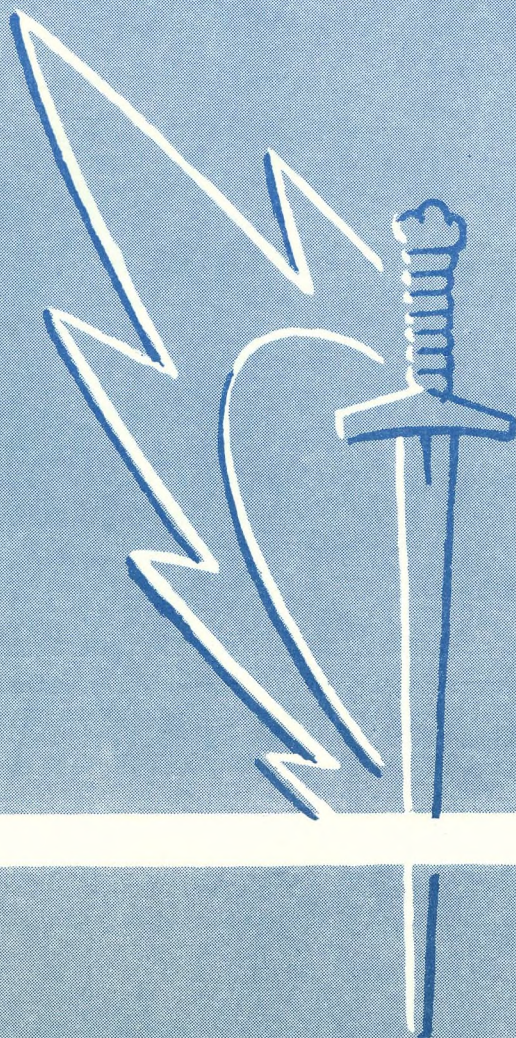

b. p.

CELVA ZĪMĒS

48

S A T U R S

	Lpp.		Lpp.
Baibas Bičoles dzejoļi	323	Irma Bērziņa — Balāde	372
Ilze Šķipsna — Galva	324	Edite Hauzenberga-Šturma —	
Laima Kalniņa — Ģindenis	332	Vērojumi trimdas laikrakstu	
Aina Kraujiete — Par upēm, putniem un brīvību	335	valodā	373
Lalita Muižniece — Tāluma skaņa	336	Gundars Pļavkalns — Šķirtenis	379
Osvalds Lācis — Atslēgu saitne	339	Eleonora Šturma — Sava ceļa	
Anda Paegle — Tēls senā gleznā	343	gājējs: gleznotājs Erasts Šveics	380
Baiba Bičole — Rudenī	343	Arnolds Apse — Par kalnā	
Zentas Liepas dzejoļi	344	kāpšanu	384
Aivars Ruņģis — Piecas minūtes pirms divpadsmitiem	345	Vilis Hāzners — Pulkvedis	
Leonīds Slaučītājs — Mana un manu tuvinieku saskare ar		Kārlis Aperāts	385
Jāni Poruku un viņa ģimeni	359	APSKATS: Ivars Karlsons — Vienas	
Edvarts Tūters — Viršu sauja	361	kultūras princips (389). Velta Sņikere—	
Dzintars Freimanis — Motīvu		Domu aizmetņi, lasot Desmonda Mōrisa	
izgaismojums Ilzes Šķipsnas		grāmatu Kailais pērtiķis (391). Jānis	
romānā Neapsolinās zemes	362	Andrups — Latvietis pret pasaules fonu	
Jāņa Viesiena dzejoļi	366	(392). Jauna dzeja: Nora Valtere —	
Kāda nesena notikuma atbalsis:		Olafs Stumbrs (393). Jānis Andrups —	
Aina Kraujiete — Pie Martas		Valda Dreimane (394). Baiba Kaugara	
Vīnadārza	368	(395). Nora Valtere — Celmenieki	
Edvarts Tūters — Suns		(397). Nīna Luce — Saule manā logā	
gaudoja, gaidoja, gaidoja	369	(398). Rasma Sināte — Pasakas (399).	
Cilvēciņas karotāji	370	Kārlis Draviņš — Par tāmnieku izlokšņu	
		nosaukumiem (400).	
		ATTĒLS priekšlapā: Erasts Šveics	
		— Ainava.	

Ceļa Zīmju redakcijas un apgāda adrese: 8 Colville Road, London, W. 11., Gt. Britain.

CEĻA ZĪMES

Redaktors Jānis Andrups. Redakcijas kollēģija: Andrejs Eglītis, Astrīde Ivaska, Alberts Jērumis, Knuts Lesiņš, Jūris Soikans.

LATVJU BIEDRĪBAS LIELBRITĀNIJĀ APGĀDS

*Redakcijas un apgāda adrese: The Society of Latvians in Great Britain,
8, Colville Road, London, W.11., Gt. Britain.*

CEĻA ZĪMJU abonēšanas maksa (1 numurs, 4 numuri). ASV un Kanadā: \$2.00; 8.00. Austrālijā: A\$2.00; 8.00. Britānijā: 70 p; £2.80. Zviedrijā: Kr. 9.50; 38.00. Vācijā: DM5.25; 21.00. Citās zemēs pēc kursa no ASV \$ cenas.

CEĻA ZĪMES piesūta abonentiem (tūcai iepriekš samaksātus eksemplārus), adresējot starptautiskos naudas pārvedumus vai banknotes apgādam: The Society of Latvians in Great Britain, 8 Colville Road, London, W. 11., Gt. Britain. Var žurnālu pasūtīnāt arī pie mūsu abonentu vācējiem, kuŗu saraksts pēdējā vāka iekšpusē. Lūdzam samaksai no zemēm ārpus Anglijas nesūtīt čekus, jo bankas nodeva par tiem dažkārt sasniedz 30% un iekasēšana ilgst mēnešus.

ir domātas. Biminitas Grundes pasaule šķitīs ļoti patiesīga. Patiesīga ne tāpēc, ka tā atspoguļotu kādu absolūtu reāliāti, bet gan tāpēc, ka patiess ir pasaku autores pasaules pārdzīvojums un izjūtas.

Zvēri, putni, kukaiņi, sēnes un koki Biminitas Grundes pasakās darbojas it kā cilvēki un runā cilvēku valodu, bet reizē tomēr paliek zvēri un putni kā savas sugas pārstāvji ar visām tām pazīmēm, kādas viņiem devusi daba. Šai ziņā Biminitas Grundes pasakas pielīdzināmas Kiplinga pasakām un Amerikā ļoti pazīstamā Andersona godalgas kandidāta E. Vaita (White) pasakām. Šādi rakstīt par dzīvniekiem ir daudz grūtāk nekā rakstīt allegoriski, jo rakstītājam ir nepieciešamas ļoti lielas zināšanas par aprakstāmo zvēru, vai putnu, vai kukaiņu. Biminita Grunde dabu ir vērojuši ar ļoti redzīgām acīm un ar ļoti lielu mīlestību, soli pa solim viņa ir gājusi pa mežiem, vienmēr saredzēdama kaut ko jaunu. To viņa māca arī bērniem; «Katrš nākamais solis mežā atklāj ko jaunu, kādu nezinātu stāstu par zvēru un putnu gaitām un ceļiem.» (Saules un sala grāmata 73. lpp.).

Biminitas Grundes stāstījums ir ļoti dzīvs, dialogiem bagāts, runājas kā zvēri, tā cilvēki. Viņas valodā daudz ļoti skaistu krāsu gleznu. Abas grāmatas papildina ļoti izteiksmīgas un skaistas Margarītas Kovaļevskas ilustrācijas.

Saules un sala grāmata ir iespiesta ar palieliem burtiem un viegli lasāma pamatskolas pirmo klašu bērniem. Meža bērni ir iespiesti ar mazākiem burtiem un nodēres pamatskolas vecāko klašu bērniem. Priekšā lasīšanai abas grāmatas der jebkura vecuma bērniem.

Mēs dzīvojam laikā, kas reizē ir dabas nopostīšanas un saglabāšanas laiks, kad ekoloģijas zinātne īsā laikā ir kļuvusi ļoti populāra, jo ir pretmets teknikai, kas dabu posta. Bērni un jaunatne ekoloģiju ir pieņēmuši kā savu zinātni, kā mācību, kurai jāseko. Biminitas Grundes, dabas vērotājas, dabas mīlētājas un dabas aprakstītājas, grāmatas tāpēc ir bērnu grāmatas šī vārda visstākajā nozīmē.

Rasma Sināte.

PAR TĀMNIEKU IZLOKŠŅU NOSAUKUMIEM

Par tāmiskām jeb tāmnieku izloksnēm mūsu laikos sauc tās, kuņas runā Kurzemes pussalā, uz ziemeļiem no (apmēram) Alsungas, Rendas, Sabiles un Kandavas un kur vārdu galotnes parasti vairāk vai mazāk nostrupinātas. Šīs izloksnes mēdz iedalīt divās grupās, Ventspils un Dundagas izloksnes kopā dēvējot par dziļajām vai dziļo tāmnieku izloksnēm, sal., piem., J. Endzelīns, Latviešu valodas gramatika, Rīgā 1951, 11. lp., un Marta Rudzīte, Latviešu dialektoloģija, Rīgā 1964, 154., 167., 208. u.c. lpp.

Īsti izdevīgs nosaukums līdz šim nav radies otrai tāmisko izloksņu grupai — tai, kas ir vidū starp minētajām dziļajām tāmnieku izloksnēm un starp tā dēvētajām netāmiskajām kursiskajām izloksnēm. Pēdējās runā uz dienvidiem no augstāk minētās robežlīnijas, t.i. Kursas vidienā un tālāk uz dienvidiem. Prof. J. Endzelīns, kādreiz vaicāts, atbildēja (gan ar zināmu humora pieskaņu), ka šo apgabalu ļaudis varētu saukt par «seklajiem tāmniekiem». Marta Rudzīte savā minētajā darbā lietojusi terminu nedziļās tāmnieku izloksnes (154., 209., 212. u.c. lpp.). Šis apzīmējums sava negatīvā rakstura dēļ nav izdevīgs, un tā vietā būtu lietojams kāds cits.

Šo rindu autors ir domājis, ka nedziļo tāmnieku izloksņu vai seklo tāmnieku izloksņu vietā varētu lietot apzīmējumu vieglitāmiskās izloksnes (šo rindu autors kādos rakstos to jau lietojis). Tas izdevīgs arī no tāda viedokļa, ka attiecīgajos apvidos tāmniekiem iezīmīgie vārdu sastrupinājumi arī izpaužas daudz vieglākā veidā nekā Dundagas vai Ventspils apvidus valodā. Blakus šādam apzīmējumam varam runāt par dziļitāmiskām izloksnēm. Vācu valodā, kur dziļitāmiskā izruna jau sen tiek apzīmēta ar vārdu «strengtahnisch», varētu lietot atbilstošus terminus «leichtahnisch», «leichtahnische Mundarten» u. tml.

Kārlis Draviņš.